Eni 2014-cü yılımız kutlu hem mutlu olsun!

Yaşa, benim Halkım!

Ana Sözü

ANA SÖZÜ 1988

www.anasozu.com

№ 23-24 (594-595) | 19 Kırım ay (dekabri) 2013 | Paası - 2 ley 50 bani

Gagauziya 19 yaşını doldurêr

Kırım ayın (dekabri) 23-dä "Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için" Zakonun kabledilmesinin günündän 19 yıl tamamnanêr.

Bu yuortuylan ilgili kutlamaklar hem Gagauziyada hem da Kişinevda geçecek.

Gagauziyanın 19-cu yılınnan ilgili sıralarında küülerdä hem kasabalarda yortulu toplantılar hem tombarlak masalar olacek, sergilär yapılacek, insannara konţertlar gösterilecek.

Duuma gününnän, Gagauziya!

Büükelçi Mehmet Selim KARTALa - 55!

Kırım ayın 18-dä Moldovada Türkiye Büükelçisi Mehmet Selim KARTAL 55 yaşını tamamnadı.

Mehmet Selim KARTAL 2012-ci yılın başında Moldovada Türkiye Büükelçisi olarak çalışmaa başladı. Aradan iki yıl geçti, ama bu vakıdın içindä Canabisi becerdi Türkiye Respublikasının avtoritetını hem Türkiye-Moldova-Gagauziya politika, ekonomika, soţial, üüredicilik hem kultura ilişkilerini eni üüsekliklerä kaldırmaa.

Paalı Mehmet Selim KARTAL, Canabinizi gözäl bu yıldönümünnän kutlêêrız. Uuzun ömür, saalık, kısmet hem bereket dileeriz. Herzman bölä şen, aktiv hem çalışkan bir insan kalınız. Türkiye-Moldova-Gagauziya dostluunu ileri dooru da hep bölä, zaametinizi saymadaan, kaaviledin, Türkiye Respublikasının avtoritetına izmet edin.

Sizä hem aylenizä saalık Allaa versin!

"Ana Sözü" redakţiyası.

Kolada hem Eni Yıl yortularınnan Canabinizleri kutlêêrız!

TRAKA – HEY, HEY
Hey, hey!
Traka, traka evinä,
Bu avşam geldik sizä,
Sevinmäk getirelim,
Gözäl laflan söleylim:
Kısmet olsun hepsinä,
Hem senin dä evinä!
Hey, hey!

Kalkmış evellär Stuyan,
Atını çaarmış: "Duman!"
O pinip çıkmış kıra,
Da bakmış: toprak kara.
Dönmüş evä, toom almış,
O kırı ekmää varmış;
Hem ekärmiş,
Hem dä därmiş:
"Booday, booday, boodaycum,

Büü üüsek sazlık gibi,
Sık taa büü fırça gibi,
Göktän gelsin yaamurlar,
Gür olsun bereketlär!"
Şindi baarın, çocuklar,
Gümbürdesin dolaylar!
Hey, hey!
Aftada gitmiş bakmaa,
Başladı mı kır büümää:

Başaklarmış – kuş kadar,
Ekin boyu – saz kadar!
Bir başak salt falamış –
Avucu tenä dolmuş!
Genä baarın, çocuklar,
Gümbürdesin dolaylar!
Hey, hey!

Karılar elek çalkêêr,
Pak unnar gözäl akêr.
Kabarêr tä hamurlar,
Yazılêr ne kolaçlar,
Fırınnara atılêr,
Kızarıp çıkarılêr.
Burada biz taa çalırız,
Ama geç, yolda kalırız…
Eviniz gercik olsun,
Sofranız dolu olsun!
Eşil pelin saçakta –
Kalınız saalıcakta!
Verin, verin kolacı,
Öküzlär kırêr aacı!
Hey, hey!

Nikolae TİMOFTİ Türkiyeyä vizit yaptı

Kırım ayın 17-18 günnerindä Moldova Prezidentı Nikolae TİMOFTİ Türkiye Respublikasına bir vizit yaptı. Vizit programasının ikinci günündä Canabisi buluştu Türkiye Prezidentı Abdullah GÜLlän, Türkiye Başbakanı Recep Tayyip ERDOĞANnan hem Türkiye Respublikasının Büük Meclisı (parlament) Başkanı Cemil ÇİÇEKlän.

Moldova prezidentın basın merkezi "Ana Sözü"nä deyni açıkladı, ani ofiţial vizit başladı Nikolay TİMOFTİnin Türkiye Respublikasının kurucusunun hem ilk prezidentın Mustafa Kemal ATATÜRKün mezarına, ANITKABİRä vizitindan. Burayı Moldova prezidentı koydu çiçek feneţi hem, saygı duruşundan sora, ANITKABİR muzeyinin şan tefterindä saygı yazılarını yazdı.

Sora, Türkiyenin başkasabası Ankaranın Çankaya bölümündä bulunan Türkiye prezidentın Palatasında Türkiye prezidentınnan buluşmak oldu. Burada Nikolae TİMOFTİyi hem Canabisinin eşini karşladılar Türkiye prezidentı Abdullah GÜL hem eşi. Moldova prezidentına şan karaulu askeri raport verdi hem Canabisini saygı duruşunan selämnadı.

Hem prezidentların baş-başa buluşmasında hem da delegaţiyalar arasında buluşmada iki devlet arasında ilişkilerin hem işbirlii konuları incelendi.

Buluşmadan sora iki prezident pay aldılar Türkiye kultura hem Turizma Bakannıınan Moldova kultura Ministerstvosunun arasında 2012-ci yılın Kırım ayın 17-dä imzalanan işbirlii programasının çalışma planın imzalanmasında.

Sora da Nikolae TİMOFTİ hem Abdullah GÜL ortak basın açıklaması yaptılar.

Türkiye prezidentının basın merkezi bildirer, ani basın açıklamasında prezident Abdullah GÜL urguladı, ani Moldova prezidentın 15 yıl aradan sora Türkiyeyä gelmesi, Türkiye-Moldova ilişkilerindä önemli bir hızlanmak kazandıracek. Abdullah GÜL açıkladı, ani Türkiye hem Moldova Karadenizdän deniz komşuları oldukları için *"buluşmada stratejik ortaklık düzennemesini hem serbest alış-veriş annaşmasını da en kısa vakıtta bitirmeyi kararlaştırdık"*.

Sonu 2-ci sayfada

Nikolae TİMOFTİ Türkiyeyä vizit yaptı

Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada

Prezident Abdullah GÜL urguladı: *"Moldovaylan alış-verişä önem vereriz. Şindi yaklaşık yarım miliard dolara bir alış-verişimiz var, ama serbest alış-veriş annaşması imzalandıktan sora ilk uurumuz – 1 miliard dolardır. Yatırımnara da belliki çok önem vereriz, ekonomik ilişkilerimiz çerçevesindä. Özelliklän Türk yatırımcıların Moldovaya taa çok yatırım yapmalarına hep teşvik ediyoruz. Şindi Moldovada 250 milyon dolar dolayında bir Türk yatırımı var. Bunun taa da artmasını isteriz".*

Basın toplantısında Abdullah GÜL ayırı açıklamalar yaptı iki devlet arasında turizma, kultura hem incä zanaat uurunda ilişkilär için. Prezident Abdullah GÜL Türkiye-Moldova arasında ilişkilär için bölä dedi: *"Bilersiniz geçmiştä, istoriyamızda, Osmannı dönemindä, Romanyayı Eflak olarak bilärdik hem Moldovayı da Boğdan olarak hep bileriz hem istoriyalı, güçlü ilişkilerimiz vardı. Bugün de gene Moldovaylan her taraftan çok güçlü ilişkilerimiz vardır. Ayrıca Moldovadaki Gökoğuz topluluu, Türkiyelän Moldova arasındaki ilişkilerä çok ayrı bir paa katmaktadır hem ayrı bir dostluun gelişmesinä katkı saalamaktadır."*

Kendi açıklamasında Türkiye prezidentı urguladı, ani Moldovanın Evropa hem NATO yapıların içersindä er almasında, Türkiye her zaman yardımcı oldu. Canabisi dedi: *"Bu yıl Kasım ayında Vilnusta Evrupa Birliinän Moldova arasında ortaklık annaşmasının imzalanmasını, serbest alış-veriş annaşmasının imzalanmasını da çok önemli göreriz. Bundan dolayı Sayın Prezidentı bir kerä taa kutlêêrım".*

Kendi tarafından Moldova prezidentı Nikolae TİMOFTİ şükür etti Türkiye Prezidentına Türkiyeyä vizit yapmasına teklif için hem o saygı için, angısınnan Moldova Respublikasının delegaţiyası kabledildi. Canabisi urguladı, ani *"bünkü buluşmak gösterdi ki iki devlet arsında işbirliin kaaviledilmesindä büük neetlär var hem son iki yılın içindä bu işbirlii genişledi".*

Moldova prezidentı urguladı, ani Türkiyeylän Moldova omuz-omuza Evropa Birliinä giderlär hem bu yolda biri-birinä yardımcı olaceklar.

Prezident dedi, ani Moldova hazır en kısa vakıtta Moldova-Türkiye arasında serbest alış-veriş annaşmasını imzalamaa. İki devlet arasında politika, ekonomika, kultura, parlamentlar arası ilişkileri kaaviletmää.

Nikolae TİMOFTİ açıkladı, ani Prezident Abdullah GÜLlän konuşmakata urgulandı *"Moldova Respublikasında yaşayan gagauzların önemli oldukları Türkiye Respublikasınnan dostluk hem işbirliik kurulmasında. Gagauzların kulturalarını hem cümne özelliklerini korumaklarınnan moldovalı cümneye*

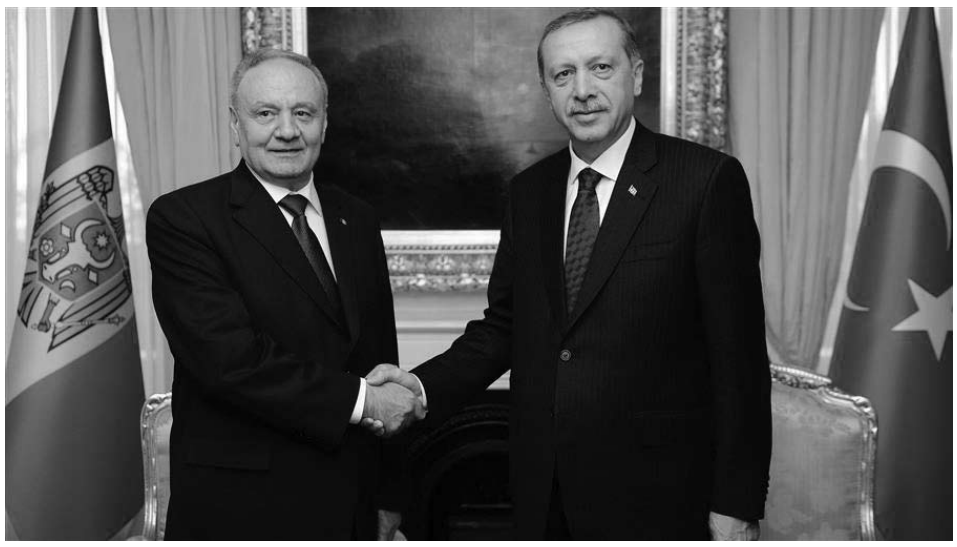

integraţiyalarından arka olêrız, hem regionnarında soţial-ekonomikaka durumunu koruyêrız".

Moldova prezidentın basın merkezi "Ana Sözü"nä deyni açıkladı, ani hep bu günü Moldova prezidentı Nikolae TİMOFTİ buluştu Türkiye Respublikasının Büük Meclisı (parlament) Başkanı Cemil ÇİÇEKlän, neredä konuşuldu parlamentlar aralarında hem halklararasında işbirlii.

Vizitın çerçevesindä Nikolae TİMOFTİ buluştu Türkiye Başbakanı Recep Tayyip ERDOĞANnan. Burada iki taraf genä Moldova-Türkiye arasında politika, ekonomika hem kultura uurunda işbirliin kaavilenmä yollarını konuşutu.

Vizit zamanında prezident Nikolae TİMOFTİ verdi Türkiye deputatına İsmail SAFİya Moldova Respublikasının "Ordinul de Onoare" ordenını.

Nikolae TİMOFTİylän bilä gidän Moldova delegaţiyasında vardılar Canabisinin eşi Margareta TİMOFTİ, Moldova kultura ministrusu Monica BABUC, Moldova parlamentın deputatları Aleksandr STOYANIGLO hem Pötr VLAH, hem da prezidentın danışmannarı.

PATRETLERDÄ: **Moldova prezidentının Türkiye prezidentın tarafından karşılaması.** *(1-ci sayfa)*

Prezident Nikolae TİMOFTİ hem Türkiye Başbakanı Recep Tayyip ERDOĞAN.

Foto – T.C. Prezidentlıun hem T:C: Başbakannıun saytlarından.

Şöförlara: "kefli" hem "sarfoş" normaları diişti

Sudları yorultmamaa hem biceti doldurmaa deyni Moldova pravitelstvosu şöförların içkicilii uurunda "kefli" hem "sarfoş" normalarını diiştirdi.

Eni kararara görä "kefli" sayılacek maşinayı kullanan o şöförlar, kimim kanında alkogol katkısı bir litrada 1 gramdan aaz olacek. Şindiyadan bu norma kanın litrasında 0,3 gramdı.

Test solumakta yapılırsa, ozaman kanın litrasında norma – 0,5 miligramadan. İleri bu norma – 0,15 miligramdı.

Herliim alkogol testı bu normalardan zeydä olursa, ozaman maşinayı kullanan şöförlar "sarfoş" sayılacek.

Komratta Referenduma arka olmak mitingı

Kırım ayın 15-dä Komrat kultura Evin önündä Tamojnä Birliinä girmäk için 2014-cü yılın Küçük ayın 2-dä yapılacek Referenduma arka olmak mitingı oldu. Mitingı hazırladı Kasımın 7-dä mitingta kurulun Üstolan Komisiya.

Kırım ayın 15-dä mitinga teklif edildi, ani Referenduma, Tamojnä Birliinä girmäk için soruştan kaarä, Gagauz avtonomiyasının kalınmış statusu için soruşu da insanın önünä koymaa.

Bundan kaarä mitingçılar "Moldovada hem Gagauziyada cümne-politika durumu hem dillär probleması için" soruşu da inceledilär.

Mitingta nasaat ettilär Nikolay TELPİZ, GHT zaametçisi, Vasiliy NEYKOVÇEN, Komrat muniţipiy sovetin predsedatel yardımcısı, Nikolay DUDOGLU, Komradın primarı, Dimitriy KONSTANTİNOV, GHT başı hem başkaları.

Sonunda mitingta rus dilindä bir rezolüţiya alındı. Rezolüţiyada teklif ediler: «Исходя из вышеизложенного, участники митинга принимают настоящую Резолюцию:

1. Призвать народ Гагаузии выйти организованно на референдум 02 февраля 2014 года и проголосовать за Таможенный Союз и отложенный статус Гагаузии в случае утери Молдовой своего суверенитета.

2. Мы призываем международные организации не допустить ликвидации молдавского государства и его поглощения соседней Румынией.

3. Мы осуждаем антинародные действия Башкана Гагаузии М. Формузала за развал Гагаузской автономии.

4. Мы требуем безусловной и скорейшей отставки М. Формузала с поста Башкана Гагаузии, как главного виновника фактической ликвидации государственности народа Гагаузии.

5. Мы требуем от правоохранительных органов Гагаузии и Молдовы незамедлительного привлечения к уголовной и административной ответственности М. Формузала и его окружение, виновных в казнокрадстве и хищении народного добра.

6. Обращаемся к политическим партиям РМ, В. Филату, В.Воронину и их ставленникам в Гагаузии И.Влах, П.Влах не нагнетать общественно-политическую ситуацию в Гагаузии в попытке набрать политические баллы.

7. Настоящую Резолюцию направить во все СМИ, а также руководству страны, дипломатическому корпусу, аккредитованному в РМ и международным организациям.

г. Комрат. 15.12.2013 г.»

Patriotika sıraları Vatanımıza baaşlanêr

“Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakonun kabledilmesi (Kırım ayın (dekabri) 23-çü) Günü yortusuna karşı Gagauziynın üüredicilik kuruluşlarında patriotika, literatura hem kultura sıraları geçer. O sıralar Vatanımıza baaşlanêr.

Ölä bir sıra oldu Kongazın 3-cü gimnaziyasında Kırım ayın (dekabri) 13-dä, angısına musaafirlää buyur edildi poet hem yazıcı Todur ZANET.

Meropriyatiya başladı ondan, ani zalda bulunan hepsi insannar ayakta Gagauziyanın Gimnasını çaldılar. Sora üürencilär peet annatılar, türkü çaldılar hem oyun gösterdilär. Götürdülär sırayı – Sveta ESİR hem Andrey TELPİZ.

Gagauz poetların peetleri okudular: Födor KOVRİKOV – Konstantin VASİLİOGLUnun peetini “Gagauziya”; Svetlana ESİR – Todur ZANETin peetini “Nasaat”; Galä İKİZLİ – peeti “Atılma dilindän, halkım!”.

Türküleri çaldılar: Nastä KÜRKÇÜ hem Anna KOMUR – “Üürederlär şkolada” türküsünü; Anna KOMUR – “Oduncular” hem “Kuvancık” türkülerini; Anna DOYKOVA – “Zamanayêrsın, evim!” türküsünü; Tatyana KÖR – “Ay tepelär, tepelär” türküsünü.

Bundan kaarä gagauz halk türkülerinä “Popuri” çaldı kız grupası. Hep 7-ci klaslardan kız grupası gagauz halk oyunarını oynadı.

Birkaç hava çaldılar çırtmacılar. O havaların arasında, belli ki, “Oglan” türküsünün havası da vardı.

Sırada interaktiv tabloda gösterildi hem kısadan annadıldı gimnaziyanın o günkü musaafirin yaratmak biografiyası. Sonunda poet Todur ZANET uşaklara hem büüklerä deyni kendi peetlerini okudu hem son yıllarda çıkan kiyatları için annattı.

Meropriyatiyayı kapanış sözünnän kapattı gimnaziyanın direktoru Olga Petrovna ÇEBANOVA Sırayı hazırladılar gimnaziyanın gagauz dilindä üürediciykaları Olga İlyiniçna TELPİZ hem Mariya Konstantinovna MİHNA hem da muzıkada üüredici Radion Georgieviç YASIBAŞ.

Fıkaara uşaklara Kolada baaşışları

Kırım ayın 4-dä, Moldovada Germaniya Büüeklçiliin kanadı altında, nemţelerin “Tombarlak masa” hem “Rotary International” halklararası kuruluşların volontörları getirdilär Gagauziyanın fıkaara uşaklarına 1100 Kolada baaşışı.

O günü, baaşışları daatmaa deyni, Gagauziyaya maasuz geldi Moldovada Germaniyanın Büüeklçisi Matthias Meyer. Canabisi, volontörlarlan birliktä, ilktän katıldı Gagauziya başkanınan Mihail FORMUZALlan bir buluşmaya. Sora da volontörlarlan barabar daattı baaşışları Baurçu, Başküüyü (Kirsovo), Kongaz küülerin hem Çadır kasabasının fıkaara uşaklarına.

Bu yıl Moldovada, Romıniyada hem Ukraynada 17000 “Kolada baaşışları” baaşlanacek.

İvan DYAÇUKun 80-ci yıldönümünä

Kırım ayın 6-da Komradın muzeyi, Komrat Devlet İnstitutun bibliotekasınnan ortaklaşıp, Gagauziyanın yazıcısının, poetın, incäzanaat araştırmacısının, raametli İvan DYAÇUKun 80-ci yıldönümünnän ilgili bir sıra yaptı.

Maasuz bu iş için burada büük bir sergi hazırlandı. Sergidä erleştirilidi İvan DYAÇUKun kiyatları hem yaratmaları diil salt literatura, ama mediţina uurunda da, zerä Canabisi Gagauziyanın mediţina uurunda ilk bilim doktoruydu.

Muzeydä toplanannarı tanıştırdılar İvan DYAÇUKun bitki kiyadınnan (Canabisi yazardı rusça) «Люди и время: рассказы и стихи». Bu kiyatta toplu avtorun yaşaması için annatmaları, Canabisinin Gagauziyanın insannarınnan hem kultura adamnarınnan buluşmaları hem onnarın yaratmaları için yazıları. Bu kiyatta büük er kaplêêrlar peetlär hem poema «Гагаузы», ani Gagauziyanın yaşaması için hem durumu için annadêrlar.

İvan DYAÇUKun 80-ci yıldönümünnän ilgili sırada hem eni kiyat için, hem da onun avtoru için pek gözäl laflar söledilär kultura insannarı Dimitriy SAVASTİN, Pötr MOYSE, Lüdmila MARİN, Födor KİROVİÇ, Andrey YIVARLAK hem başkaları.

Wilyam MİLLER

Eşil çernilalı kalem

(Kısa avantüra annatması)

Sebastyan Sêmpson pek beenärdi kendi adını. Söleciynän onu seslän o taa da hoş gelärdi kulaana. Ama açan imzalardı kendi adını kiyatta, o görünärdi nicä pek büük bir iş. O imzalardı kendi laabını bir büük “S” imzaylan. Sebastyan pek beenärdi kendi adını. Ama neçin beenmesin?

55 yaşında o görümnü hem batal bir adamdı, ani yalnız yaptı karyerasını da kalkındı bir üüsek uura.

Sêmpson Alış-veriş bankanın müdürüydü. Pek gogorlanardı kendi iş erinnän. “Siirek kişiyä bölä islää uur düşer,- därdi o yardımcısına.- Kim-kimin bacaklarını çiineyeräk geçtim, ama bu gün hem taa ötää dooru da duracam burada nekadar isteerim.” Sora, bitirdiynän kendi sözlerini, imzaladı laabını “Wall Street Journal” gazetanın ekzemplärında.

Bir avşam Sebastyan pek hoşluydu hem şendi, gün getirdi çok fayda onun bankasına, zeedeletti para aktivlarını. Ansızdan bakışı durgundu teatru afişasında. O pek istedi yazmaa kendi adını afişada. Saklı bakındı her tarafa. İnsannarın kimisi durardılar okuyarak gazetalarını. Sêmpson çabuk çıkardı kalemini da geniş bir imzaylan yazıldı afişanın yukardakı bir erindä.

Ertesi günü avşamneyin o yaklaştı afişaya bakmaa deyni kendi imzasına. Gülümsemesi birdän sündü. Onun imzasının üstündä eşil boyaylan hem büük bukvalarlan yazılıydı “Ahmak!” Sêmpson üfkedän çıkardı kalemi da verdi cuvap afişada: “Sän sümüklüysün, mındar hem alçak adamsın!” Bütün gün Sebastyan düşünärdi gelecek mi onun duşmanı.

Ertesi günü, açan yaklaştı afişaya, eşil çernilalı kalem verdi cuvap: “Kim kaçınêr kasabada hem imza yazêr afişalarda – o büük ahmak!” Sêmpson kaynardı üfkedän, açan yazardı: “Bän diilim korkak, açıl kimsin sän, da daadıym o zotkanı!”

Üçüncü günü o gördü afişada teklifi: “Bän hazırım, te adres: oda 110, Gün Duuması sokaa, üçüncü kat, ikinci kapu saa tarafta. Olun orada avşamneyin saat dokuzda”.

Sabaalen gazetalarda çıktı bir haber: “En becerikli polițiyacılar kırêrlar fikirlerini saklı ölüm için, ani oldu dün bir boş evdä. Ne aaramış burada canını kaybedän, raametli – Sebastyan Sêmpson, 55 yaşında, Alış-veriş bankanın müdürü. Nicä annadêr görennerin birisi, yakın saat dokuza o kaçarak girer boş evä, kalkêr üçüncü kata da düşer yukardan da öler. Polițiyacılar açıklayamadılar naşey aarardı Sêmpson bu yıkık evdä”.

Sêmpsonun topraa verildii gündä, onun yardımcısı, bankanın eni müdürü dedi: “Nesoy bän unuducu adamım, unuttum yazmaa raametli için acızgannık sözlerini!”

Candan baalı olan kendi raametli patronuna, Alış-veriş bankanın eni müdürü doldurdu kendi kalemini eşil çernilaylan.

Gagauz dilinä rusçadan çevirdi
Dimitriy DÜLGER,
Kazayak küüyü.
(redaktorluk işini yaptı
Todur ZANET)

17-ci yardım Kolada paneerı oldu

Kırım ayın (dekabri) 7-dä Moldovanın Halklararası karı klubu (IWCM) 17-ci yardım Kolada paneerını kurdu. Paneerda pay aldılar Moldovada bulunan 26 büükelçilii hem diplomatiya misiyaları. Panerda Moldovanın butii da kuruldu.

Yardım Kolada paneerın butiklerindä vardı nicä birkaç leyä datmaa milli imeklerdän, içkilerdän hem pek ucuz paaya almaa suvenir, baaşış, ruba hem uşak mallarını. Bundan kaarä vardı nicä denemää kısmeti lotoreyada da.

Paneer zamanında, maasuz uşaklara deyni, çeşitli oyunnar yapıldı hem koţert gösterildi.

Lääzım urgulamaa, ani yardım Kolada paneerında en büük butii kurdu Türkiye Respublikasının Büükelçilii. Butiktä, başta Büükelçi Mehmet Selim KARTAL hem Canabisinin eşi Banu Cankan KARTAL olarak, Büükelçiliin bütün personalı çalıştı. Hep burada TİKA koordinatoru Atilla Cem KARAMOLLAOĞLU eşinnän hem TİKA ofisin çalışannarı da izmet ettilär. O günü yardım paneerında Türkiye Büükelçiliin butiindä 70 bin leyindän zeedä paraya mal satıldı.

Kolada paneerında toptan 400 bin leydän zeedä para kazanıldı. Neettä var bu paraylan Telenşti rayonun Ţınţaren küüyün liţeyina kufnä tertipleri almaa hem Respublikanın delilär bolniţasının uşaklar bölümünün oyun odasına mebel almaa.

Yardım Kolada paneerında pay aldı Moldova Prezidentın karısı Margareta TİMOFTİ da. Paneerın sonunda Canabisi, IWCM klubun azalarınnan bilä, Kolada tortunu kesti hem o tortlan burada bulunan insannarı ikram etti.

Not. Moldovanın Halklararası karı klubunda (IWCM) pay alêrlar Moldovada bulunan Büükelçilerin, diplomatların karıları hem da Moldova ministruların hem politikacıların karıları. Büünkü gündä IWCM klubun ortak başkannarı Türkiye Respublikasının Büükelçinin karısı Banu Cankan KARTAL hem Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Büükelçinin karısı Meri MOZER. IWCM klubun sekretari Büükbritaniya Büükelçinin karısı Jo BATSON.

PATRETTÄ: *(solda yukarda)* Türkiye Büükelçisi Mehmet Selim KARTAL hem Banu Cankan KARTAL TV kanalına intervyu verärkana

Todur ZANETä Halklararası Süleyman Brina Balkannar Türk Kulturasına İzmet Ödülü verildi

Kosova devletinin Priznen kasabasında bulunan "Dooru Yol" Türk kulturası hem zanaat Dernään (TKSD) "Süleyman BRİNA" adına "18. HALKLARARASI BALKANNAR TÜRK KULTURASINA İZMET ÖDÜLÜ" laureatları açıklandı.

Dernään jurisi (*şair Zeynel BEKSAÇ'ın jüri başkanı, Doç.Dr.Yakup ÖMEROĞLU, Avrasya Yazarlar Birlii Başkanı, Tahir LUMA, Kosova "Dooru Yol" Türk kulturası hem zanaat Dernään Başkanı, Aluş NUŞ, kompozitor, Şecaettin KOKA, şair-gazetacı, Fidan JİTA, pedagog, Etem KAZAZ, aktör, rejisör, Bülent EMRUŞ, "Dooru Yol" TKSD Genel Sekreteri*) sekiz ayrı dalda Ödülün (2013) saabilerini açıkladı Hem Kırım ayın 14-dä Ödülü verdi:

1. Muhammet USTAİBO (*gazeteci, Kosovo*);

2. Hasan DURUER (*Edirne valisi, Türkiye*);

3. Tahhir KAHHAR (*şair, bilim adamı, çevirici, Uzbekistan*);

4. Todur ZANET (*poet, yazıcı, yayıncı, folklorcu, Gagauziya-Moldova*);

5. Nuri KARACA (*incäzanaatçı, Makedoniya*);

6. Fevzi KARAMUÇO (*araştırmacı, yazıcı, gazetacı, Kosovo*);

7. Azis SERBEST (*araştırmacı-gazetacı, Türkiye*);

8. Cennet İĞCİ (*teatru zanaatçısı, Türkiye*).

Avdarma yaratmak Evindän talantların sergisi

Komrat "ATATÜRK" adına türk bibliotekasında açıldı bir eni sergi – Avdarma küüyün yaratmak Evindä zanaatlanan Aleksandr GUNAnın hem Kristina GUNAnın yaratmaları.

Kristina GUNA teklif eder siiredicilär tanışsınnar onun 10 kartinasınnan, ani guaşlan yapılı. Aleksandr GUNA sa sergiledi taftadan hem faneradan yapılı el işlerini. Onnarın arasında "gagauz aulu içi", "kır işleri", "düün adetleri" panoramaları.

Bu sergiyä hazırlanmaa deyni hem bukadar becerikli işleri hazırlamaa çok çalıştı bu iki talantlı uşakların üüredicileri, Avdarma küüyün yaratmak Evin öndercisi Mihail YAZACI hem yaratmak uurunda üüredici İvan TRANDAFİLOV.

Not. Avdarma küüyün uşaklar için yaratmak Evi üç yıl geeri kuruldu. Büünkü gündä burada 90-dan zeedä uşak resimcilii hem el işlerini üürener.

Gagauzlarda Kolada hem Eni Yıl yortuları

Kolada yortusu

Kolada, Koladi, Kreçün, Kraçun. (*eskiycä - Kıran ayın 25-şi / eniycä - Büük ayın 7-si*).

Kolada sayılêr en büük din yortulardan birisi. Koladaya karşı koliva, ilin oruç imekleri iyerlär hem kuru emiştän hoşaf içerlär. İnanılêr, ani Koladaya karşı raametlilär gelerlär evlerinä da onuştan onnara eşiktä koliva, imäk hem içki brakêrlar.

Eskidän, bu orucu bitttiynän, Kolada sabaası ilktän iyärmişlär saçak kuşu: güüdä ilin olsun deyni. Sora da geçärmişlär artık aar imeklerä. Kolada günü eni evlilär saadıçlarına kolaçlan hem kaniskaylan giderlär.

Bu yortuda Kolada gezerlär. Kolada gezmää deyni genç çocuklar (***koladacılar***) taa Kolada orucundan hazırlanêrlar. Onnar toplanêr 9 kişi – bir **"kol"**. Küüdä var nicä birkaç kol kurulsun. Herbir kol kendinä **"Ţar"** (*küüdä saygılı bir adam*), **"popaz"** hem **"kedi"** (*kimi küülerdä ona **"eşek"** deerlär*) ayırêr. "Ţar" üüreder onnarı kolada çalmaa.

Koladacılar kendi kızaannan yada taligasınnan gezerlär. Kolada gezärkän "Ţarin" kalpaana **feneţ** koyêrlar, kalan koladacılar kalpaklarına **kitka** takêrlar hem boyalı yapaadan iplik dikerlär. ***"Kitkaları yavkluları yapêrlar: kiyattan, garuzdan, şirittän, gelin telindän*** (*kukaya sarardılar*)***"***.

Kolun önündä **"kedi"** gider. Bu en genç çocuk, ani ilerdän gider o evlerä, nereyi koladacılar uurayacek, **"mäulayıp"** bildirer ev saabilerini, ani koladacılar geler da isteer ev saabilerindän slanina hem yaanı, var nicä saçakta asılı "babuyu", jambonu da sıyırsın.

"Ev saabi koladacıları içeri teklif eder, konaklêêr hem verer onnara **"kolada kolacını"**. Kolacın üstünä, paraylan bilä, koyêrlar hepsi hazırlanmış kitkaları da vererlär "popaza". Sora çocuklar alêrlar kitkaları da takêrlar kalpaklarına. "Kolda" varsa bu evdän kızın yavklusu e, kız yapardı çiçek da çiçää yavklusunun güüsünä takardı".

Kolacı aldıynan "popaz", şükür edip ev saabilerinä, ikonaya karşı okuyêr kolacı. Kolacı okuyarkana koladacılar birkaç kerä baarêrlar: "Amin!"

"Ev saabileri sıkıcasaydı, "kedi" zarar yapêr: çıkarêr proçkayı yada çalêr bişey auldan".

Eni yıl yortuları

Eni yıl, Çıbık günü, Ay Vasili. (*eskiycä - Büük ayın 1-ri / eniycä - Büük ayın 14-dü*).

Eni yıl yortusu gagauzların en sevilän yortusundan biri. İlerdän bu yortu üç gün bakılırmış. Şindi iki gün bakılêr.

Eni yıla karşı yapêrlar **döşemä** (*plaçinta*). Döşemeyi yazarkana içinä koyarmışlar para, çıbıcak, saman parçası, tüü. ***"İleri döşemenin işinä para, çıbık hem saman parçası koyardık. Parayı neetlärdilär. İçerdä varsaydı kızçaz neetleerlär kısmeti çıksın"***.

Döşemä piştiinän onu hepsi evcimannara payederlär. Sayılêr, ani kimä ne düşärmiş o da bu yılda o işi becereciimiş. Kimä para düşärmiş – o ev saabi olaceymış. Çıbıı bulanın – hayvandan kısmeti olacek.

"Eni yıla karşı kızlar ayak kabını ev üstünä atêrlar – neyanı dooru ayak kabın burnusu düşecek oyanı evlenecek". Eni yıl gecesindä kim ilkin ansırêr, ona bir kuzu adêêrlar.

Eni yıl kutlamasının, biri-birinä baalı, üç adet var: **Hêy-hêy gezmää, Rakıylan gezmää, Surva gezmää.**

1. Hêy-hêy gezemää

Eni yıla karşı, gecä yarısınadan, **"Hêy-hêy"** gezerlär. "Hêy-hêy" gezerlär küçük uşaklar da, gençlär da, evli insannar da. **Hêyhêycılar** gezerlär çancazlan, trakaylan, kamçıylan, garmoniylän. Kimileri **buvaylan** gezerlär. **"Buva"** (*buga, bua, uultu*) yapılêr ölä: bir boş batlaa yada kabaa (*büük boş konserva kutusu ya eski kazan da olur*) baalarmışlar beygirin kuyruundan, parmak kalınnıında, biraz kıl. Açan, auçlarına tükürüp, sürdürerlär onnarı kılların üstünä – sansın buva baarêr.

"Hêy-hêy" gezerlär ölä: aula girärkän hêyhêycılar patladêrlar kamçıyı hem trakayı sallêêrlar. Birisi "Hêy-hêy" okuyêr. Okuyarkana o durmamayca trakayı sallêr, kalanı da kamçıyı patladêrlar hem "buvayı" baardırêrlar. Arada yada bitkidä birdän hepsi baarêrlar **"Hêy-hêy!"**

Bir gagauz fıkrası

Eni yılda rakıcıya demişlär:

– Allaa verisin da ileriya iki kişi geläsiniz!

– Alacam batümu da. - hemen cuvap etmiş o.

Kimi küülerdä varmış başka adetlär da: **Puluklan gezmää, Keçiylän gezmää, Ayıylan gezmää.**

Puluklan dört kişi gezärmişlär: ikisi **"öküz"**, birisi – **"çiftçi"**, birisi da "öküzleri" koolarmış. "Öküzlär" koşularmışlar bir aaçtan pulaa, "çiftçi" geçärmiş puluun başına, "öküzleri" koolayan da okuyarmış: *"Haydi, Murgule, haydi, / İlkyaz geler / Çık, çorbacı, sürmää / İlkyaz geldi"*.

Keçiylän gezmää deyni ilktän yaparmışlar "keçiyi": bir pardının tepesinä kakarmışlar taftadan yapılı bir keçi kafası. Keçinin çenesi oynarmış da o üzerä aazı açılarmış. Sopaya baalarmışlar bir keçi derisi. Keçiylän birkaç kişi gezärmiş. Etiştiynän birisinin auluna hêyhêycılar, türkü çalarak, kamçıylan koolarmışlar "keçiyi". "Keçi" da oyun oynarmış. Ansızdan hepsi susarmışlar – **"keçi" hastalandı** yada **"keçiya" prost oldu**. Açan keçiyi **"ilaçlarmışlar"** (*ev saabi onun aazına para koyarmış*) hem hêyhêycılara kolaç verärmiş, şennik genä ilerlärmiş.

Ayıylan gezärkana bir kişi giyärmiş tersinä çevirili bir kürkü da ev saabiylän güreşmää tutunurmuş. Ev saabi ikram adadıktan sora güreştän vazgeçärmiş.

2. Rakıylan gezmää

Gecä yarısından sora başlêêrlar **rakıylan** gezmää. Eni yıl gecesi saadıca yada yakın dosta, rakıylan yollamaa gagauzlarda büük saygı sayılêr. Bir adamın birkaç kumisi var sa, sayılêr, ani en pek saydı o, angısı ilkin geldi da, uyandırıp, Eni yıllan kutladı. Rakıcılara deyni avşamdan **rakıcı masası** kurulêr. Masaya sadä suuk imeklär hem tatlılar koyulêr: *paça, köftä, sütlü pirinç, süüş, şişek, bomboni.*

"Açan rakıcı geler – ilkin hepsi büüklerin elini öper. Sora, sofraya buyur ettiynän, açêr rakı şişesini da, içerdä en yaşlıdan başlayıp", bir filcannan hepsinä sıravardı rakı verer. Filcanı alan rakıyı içämärsä, döker onu bir ayırı kaba, da filcanı geeri boş verer. Rakıcı delikannı sa ona duva ederlär "ileriyä iki kişi geläsiniz" *(bu yıl evlensin demäk)**".***

İkram bittiynän ev saabiyka koyêr rakıcyılanın omuzuna baaşış: ya gölmek, ya peşkir yada çorap. Ev saabi da verer para. ***"Rakıcı läzım ikisinin da elini öpsün".***

3. Surva gezmää

Aydınnandıynan küçük uşaklar başlêêrlar **Surva** (*Survaki, Suvraki*) gezmää. Kızçazların ellerindä var **Survaklinţa** (*Survaçka*), çocucakların da **fişkan** (*çıbık*).

"Survaklinţa ölä yapılêr: bir fişkanın uzunnuuna (boş brakêrlar sadä okadar, ani uşaan elceezinä tutmaa yakışsın) baalêêrlar renkli kiyattan yapılı süslemä alacalı olsun".

"Sokakta hem aulda survacılar baarêrlar: *"Surva! Surva! Pak gudina!"*. Açan girerlär içeri, *"Su-u-urva! Su-u-urva!"* deyeräk, hepsinin omuzuna yada koluna survaklinţaylan yavaşıcık urêrlar. İçerdä bulunannar lääzım metetsinnär uşaa hem onun survaklinţasını, deyeräk: ***"Ne büük kız olmuşun! Ne gözäl survaklinţan var!"***

Survacılara vererlär tatlı, basma, ufak para.

Hayvannarın günü

Hayvannarın günü, Öküzlerin günü. (*eskiycä - Büük ayın 2-si / eniycä - Büük ayın 15-şi*).

"Çıbık gününün ikinci günündä bakılêr. O günü hayvannarı survaklêêrlar: saalık için".

Öküzlär (kara sırlar) gagauzlarda sayılarmış en paalı hayvannar, zerä onnar beslärmişlär bütün ayleyi hem soy senseleyi. Onuştan onnarı kurban getirmärmişlär.

"O evdä neredä vardı delikannı kız, Hayvannarın günü avşamsı, kızın yavklusu birkaç kafadarınnan barabar, savaşardı saklıdan o evin damını kürümää: ölä ani ev saabi duymasın".

"Kimi ev saabileri "şüpelenärdilär" bu iştän da, şaka için, ilersi günü hayvannarı islää beslärdilär, ya da hayvannarın altlarını birkaç gün kürümärdilär. Sora da yapardılar kendilerini, ani duymêêrlar nicä gençlär damı kürüyer".

Açan çocuklar bitirärmişlär damı kürümää, ahırı doldurarmışlar alaflan da, geçärkan pençerenin yanından, baarmışlar: ***"Çıkın da sulayın hayvannarı!"***

Damı kürüdüktän sora kızın bobası konuklarmış çocukları.

Kimi küülerdä bölä adet ta varmış: herliim ev saabi damı kürüyärkan duymarsa – o gençleri konuklarmış, duyarsa – gençlär onu.

"Herliim ev saabi gençleri konuklamarsaydı, ertesi günü çocuklar katrannêêrlar evi: yımırtaları içini katrannan doldurup, atêrlar duvarlara". "Da ozaman lääzım, çin sabaalen suvayı kazıyıp, evi enidän suvamaa hem kireçlemää: aalemdän ayıp olmasın deyni".

"GAGAUZLUK: Kultura, Ruh, Adetlär" kiyadından

"Kolada" hem"Hêy-hêy" türkülerini 6-cı sayfada bak

KOLADA TÜRKÜLERİ

***

Nerdän kazandın sän bu averyayı
Star, Stanine, gospodine.
Üülenä kadar çift aktarardım
Star, Stanine, gospodine.
Üülendän sora baa dikärdim,
Star, Stanine, gospodine.
Üülenä kadar çift aktarardım
Star, Stanine, gospodine.
Üülendän sora booday saçırdım,
Star, Stanine, gospodine.
Allaa verdi bereket oldu,
Star, Stanine, gospodine.
Bereket oldu, ambarlar doldu,
Star, Stanine, gospodine.
Bereket oldu, fıçılar doldu,
Star, Stanine, gospodine.
Te nerdän bän kazandım
bu averyayı
Star, Stanine, gospodine.
Kal saalcaylan, ev saabi da,
Star, Stanine, gospodine.

KASAYANİ Pötr Avramoviç,
1937-ci yılın duuması,
Balboka (Kotlovina) küüyü,
Reni rayonu, Odesa dolayı,
Ukrayna Respublikası.

***

Çeketmiş te, Koladele,
Arhangel, Koladele,
Dünneyi da dolaşmaa da.
Karşı etmiş, Koladele,
Allaha da, Koladele.
Allaa sormuş, Koladele,
– Nerde gezdin? Koladele.
Nerde gezdin? Koladele.
Neler gördün? Koladele.
– İslää da gördüm, Koladele,
Titsi da gördüm, Koladele.
Titsi erdä, Koladele,
Tütün tütiy, Koladele,
O tütünde, Koladele,
Üç genç yanêy, Koladele.
İlk gencin da, Koladele,
Elleri yanêy, Koladele,
– Neçin yanêy? Koladele.
– Bubasına, Koladele,
Bubasına, Koladele,
El kaldırmış, Koladele,
İkinci gencin, Koladele,
Ayakları yanêy, Koladele.
– Neçin yanêy? Koladele.
– Anasına, Koladele,
Anasına, Koladele,
Karşı sölemiş, Koladele.
Üçüncü genç, Koladele,
En bettän yanêy, Koladele.
– Neçin yanêy? Koladele.
– Saadıcının, Koladele,
Saadıcının, Koladele,
Önnü geçmiş, Koladele.
Kal saalcaylan, ev saabiya,
Kal saalcaylan, ev saabiya.

KOBZARENKO İvan,
1962-cu yılın duuması,
Balboka (Kotlovina) küüyü.

KOLADA
Çeketmişti, Koladele,
Arahangil, Koladele,
Dünneyi da dolaşmaa.
Karşı gelmiş Allaha.
Allaa ona sormuş
– Nerde gezdin?
O diy:
– Nerde gezdim islää gördüm.
Bir er gördüm – çok titsi.
O erdä tütün tütey
O tütünde ateş yanêy
O ateştä üç genç yanêy.
Allaa sorêy:
– Neçin yanêy?
– Neçin yanêy? - diy-
İlk gencin elleri yanêy –
Bubasına karşı sölemiş.
İkinci gencin – ayakları yanêy.
Allaa genä sorêy:
– Neçin yanêy?
– Neçin yanêy? - diy-
Saadıcının önünü geçmiş.
Üçüncü genç – en bettän yanêy.
Allaa genä sorêy:
– Neçin yanêy?
– Neçin yanêy? - diy-
Mamusuna elinnän urmuş.
Allaa diy ona ölä:
-Yansın da külleri da olmasın.

ARABACI Vera,
1923-cü yılın duuması,
Balboka (Kotlovina) küüyü.

KOLADA
Çeketmiştir,
Koladi, Koladele,
Svet Arangel,
Koladi, Koladele,
Balan beygirlen,
Koladi, Koladele,
Dünnyayı da,
Koladi, Koladele,
Dünnyayı da,
Koladi, Koladele,
Dolaşmaa da,
Koladi, Koladele,
Karşı gelmiş,
Koladi, Koladele,
Allaha da,
Koladi, Koladele,
Allah sormuş,
Koladi, Koladele,
– Nerde gezdin,
Koladi, Koladele,
Nerde gezdin,
Koladi, Koladele,
Neler gördün,
Koladi, Koladele.
– Çok erde gezdim,
Koladi, Koladele,
İslah da gördüm,
Koladi, Koladele.
Bir erde de,
Koladi, Koladele,
Pek titsi gördüm,
Koladi, Koladele,
O titside de,
Koladi, Koladele,
Tütün tütyar,
Koladi, Koladele,
O tütün de,
Koladi, Koladele,
Ateş yanıy,
Koladi, Koladele,
O ateş te
Koladi, Koladele,
Üç genç yanıy
Koladi, Koladele.
İlk gençin de,
Koladi, Koladele,
Elleri yanıy,
Koladi, Koladele.
– Neyçin yanıy?
Koladi, Koladele.
– Bubasına,
Koladi, Koladele,
Bubasına,
Koladi, Koladele,
El kaldırmış,
Koladi, Koladele.
İkinci gencin,
Koladi, Koladele,
Ayakları yanıy,
Koladi, Koladele,
– Neyçin yanıy?
Koladi, Koladele.
– Anasına,
Koladi, Koladele,
Anasına,
Koladi, Koladele,
Karşı sülemiş,
Koladi, Koladele.
– Üçüncüsü,
Koladi, Koladele,
Hemetten yanıy,
Koladi, Koladele.
– Neyçin yanıy?
Koladi, Koladele.
– Saadıcının,
Koladi, Koladele,
Saadıcının,
Koladi, Koladele,
Önünü geçmiş,
Koladi, Koladele.
Kal saalıcaylan,
Koladi, Koladele,
Svet Arangel,
Koladi, Koladele.

KASAYANİ Avram İvanoviç,
1902-ci yılın duuması;
KASAYANİ Ekaterina Semenovna,
1937-ci yılın duuması,
Balboka (Kotlovina) küüyü.

HÊY-HÊY TÜRKÜLERİ

TRAKA TÜRKÜSÜ, HÊY, HÊY!
Traka, traka Vasilkê
Karaca geldi duydunuz mu?
Seläm verdi aldınız mı?
Kırda puluk işlär,
Küüdä koyun kışlar;
Öküzleri bakın,
Terekelär, akın.
Tolokada kürtün,
Bacalarda tütün.
Pulukları düzün,
Sürgüleri düzün.
Sıra, sıra süütlär.
Şindi geldi Koçitlär,
Koçitlerin karnı aaç,
Ver, babu, kolaç hêy, hêy!..

HÊY-HÊY (ENİ YIL TÜRKÜSÜ)
Traka, traka, duydunuz mu?
Seläm verdik, aldınız mı?
Kırda puluk işlär,
Küydä koyun kışlar.
Sıra-sıra sürütlä,
Şindi geldi koçitlä;
Koçitlän karnı aaç.
Day, baba, pätaç.

HÊY-HÊY (ENİ YIL TÜRKÜSÜ)
Avşamêrsın, amuca, avşamêrsın,
Kalk, ne yatêrsın!
Ay Vasilin avşamı sürelim.
Puluklar olsun hazır,
Çizilär yapılı.
Başaklar olsun kuş gibi;
Boodaylar olsun koor gibi;
Tenelär olsun graa gibi: "Hêy – hêy!"

HÊY-HÊY (ENİ YIL TÜRKÜSÜ)
Avşamêrsın, avşamêrsın, Badi Vasili!
Açın perdeleri,
Brakın sizin masalları,
Sesliin bizim lafları:
Avşam çalınmış bir küp bal,
Onu çalan biz.
Kaar da yaamamış
İzlerimizi dä örtmemiş.
Yan kapudan girdik,
Ard kapudan çıktık.
Näbıçız?
Koyın bizä rubli,
Altından üstünä çıkıcız.
Hêy-hêy!

HÊY-HÊY (ENİ YIL TÜRKÜSÜ)
Gittim booday dolaşmaa:
Saaz gibi saplar,
Kuş gibi başaklar.
Kopardım iki başak,
Geldim evä, içeri girmedim,
Pençeredän baardım:
"Kalk, karı, booday döküler!
Korkma, adam, korkma!
Gir dama, kara beygiri al,
Apsent yolunu kap,
Kaavi insannar için,
Girgin uşaklar için".
Baarınız delikannılar:
"Hêy – hêy!".

HÊY-HÊY (ENİ YIL TÜRKÜSÜ)
Avsamêrsın, amuca, avsamêrsın,
Yok vakıt uyumaa!
Bu avşam Svıntu Vasiliy avşamıydır.
Amuca kalkêr,
Çırakları, çobannarı toplêêr,
Da onnara söleer,
Ani vakıt geldi sürmää.
Amuca gider,
Koşêr beygirleri hem öküzleri.
Ya çocuklar, kaldırınız bir ses:
Hey-hey!
Gider Rusalimin bayırına
Garalimin çayırna.
Öküzleri pulaa koşêr,
Kara çizi çeker,
Sürmää bitirer,
Ekmää çekeder,
Kırmızı koor gibi booday saçêr
Hem Allaha dua eder:
Yaamurlar olsun!"
Geler vakıt.
Amuca gider, payları dolaşêr.
Açan gider, ekinneri görer:
Boodaylar graa gibi gözäl.
Amuca geler evä sevenip tä,
Çıraklara, çobannara söleer.
Ertesi günü kalkêr sabıylän,
Çırakları, çobannarı toplêêr,
Paylara gider,
O gözäl ekinneri toplêêr.
Evä geler o gözäl ekinnärlän,
Maşınaya gider un yapmaa.
Undan geldiynän ekmek yapêr.
Ekmeklär olêr gözäl, nicä
İsuzun Hristozun üzü-gözü gibiydir.
Toplêêr çırakları, çobannarı,
Hepsinä ekmek verer,
Sevinmeliktän birär filcän şarap buyurêrlar.
Da çıraklar, çobannar
Ölä dua ederlär Allaha,
Ane Svıntu Vasilin saalıı olsun,
Allaa versin
sofrası postoyanno dolu olsun.
Hêy-hêy!

HÊY-HÊY (ENİ YIL TÜRKÜSÜ)
Haydi, murgule, haydi
İlkyaz geler
Çık, çorbacı, sürümää
İlkyaz geldi.
Hêy-hêy!

Eni yıllan ilgili halk inançları

1. Eni yıl döşemesinä koyulan parayı neetleerlär. İçerdä varsaydı kızçaz, neetleerlär kısmeti çıksın deyni.

2. Eni yıl döşemesinin (plaçintasının) içinä koyêrlar para, dalcaz, saman parçası, tüü. Sayılêr, ani kimä ne düşärmiş o da bu yılda o işi becereciimiş. Kimä para düşärmiş – o ev saabi olaceymış.

3. Eni yıla karşı kızlar ayak kabını ev üstünä atêrlar – neyanı dooru ayak kabın burnusu düşecek oyanı evlenecek.

Master-klas meevaları vermää başladı

Kırım ayın 13-dä Komrattakı "Mihail ÇAKIR" adına pedagogika kolecında poet Todur ZANET poeziya uurunda 3-cü kerä master-klas gösterdi. Altı ayda bir kerä yapılan master-klasta, peet yazan üürencilerinä deyni, peet yazmak uurunda ustalık yolları açılêr. Urgulêêrız, ani pedkolecın gagauz dilindä üüredicilerin Galina Dmitrievna SİRKELİnin, Mariya Dimitrievna MAVRODİnin, Anna Danilovna SUKMANın çalışmalarınnan hem bu master-klasların yardımınnan gagauz literaturasına gelerlär eni adlar. Bir şüpesiz var nicä demää: kalfalar artık usta olmaa başladılar.

Ülä ANDRİEŞ, 2112 gr.

SANA
Benim ürääm, nicä ateş,
Açan sana bakêrım.
Sän afet, afet sän beni,
Ani seni severim.

Alla ÇOMAK, 1112 gr.

UMUT
Umut – kär sızıntı, pınar,
Yaşamaya imdat verär!
Umut – büülü duygu,
İnsannarı yapêr mutlu!

VATANIM
Vatanım – duuma erlerim,
Burada çetin köklerim,
Dedelerin türküleri,
Mamunun tatlı lafı…
Bu erdä benim küüyüm,
Anam-bobam hem da dostum!

Lena DRUMİ

*****
Bereketli yaşamakta
Biz önemli eri kaplêêrız.
Düzmää onu, zenginnetmää
Biz dayma-dayma çalışêrız.

Yana NİKİTİNA, 2312 gr.

UMUT
Pek çok var laf bu dünnedä:
Ana, boba, adaş…
Salt bir laf pek şaşma bana
Umut – o laf, kardaş!

Bilerim, soruş verecän bana –
"Ne varsa bu lafta?"
Sana kolay annadacam,
Bana o var "dünnä".

Ko yaşlardan küçüküm bän,
Ama kahır bilerim.
Umut bitmäzdi canımda,
Te, çünkü, bän yaşêêrım.

Umut verärdi, büük kuvet,
Allaa yardımını…
Bu gün şükür ederim bän,
Ani umutlandım.

Sana bän saol deerim, umudum!
Ki üreemdä yaşêêrsın.
Sana da, kardaşım, söleerim:
Umut hiç canında sünmäz!

İrina ÇİRKOVA, 2112 gr.

*****
Bilsän sän, nekadar severim.
Bilsän sän, nekadar aalêêrım.
Geçä – gündüz pek düşünerim...
Seni bän düşümdän kuuêrım...

Lüdmila ZLATOVA, 2112 gr.

GÜZ
Suuk yaamur çiseer,
Uçtular kuşlar.
Lüzgär sert eser,
Sallannêr aaçlar,
Kopuştu yaprak
Döküler erä…
Donandı toprak
Altın renginä.

Rima SERDEGA, 2112, gr.

*****
Nekadar yıldız göktä,
Nekadar çotuk baalarda,
Nekadar türkü kuşçaazda,
Nekadar yaprak fidanda!
Salt bir güneş yalnız dünnedä,
Salt anam var biricik bendä!

Alla KÖSÄ, 4110 gr.

*****
Ana dilimiz ölmäz,
Hiç paası onun bitmäz!
Nekadar yaşayacez,
Hep onu koruyacez!

PROST ET, ANAM...
Uçtu, gitti küçüklük,
Da te artık biz büüdük...
Prost et, anam, prost et beni –
Pek sık seslemäärdim seni...

Bän hiç bunu annamaardım:
Nasıl zor geçärdi günnär...
Açan seni acılardım,
Saklı akardı yaşlar...

Ertesi günü gülärdin,
Sansın bişey olmamış.
Yaptıımı sän unudardın,
Sansın yaş ta akmamış...

Yanıldım, pişman olêrım,
Söledim karşı lafları...
Prost et, anam, yalvarêım!
Geeri çevirmäm onnarı...

ENİ YIL
Eni yıl – käämil yortu –
Hepsi seviner...
Kaar erä biyaz kondu –
Neçin eiyer?!

Anastasiya TELPİZ, 2312 gr.

UMUT
Biz pek genç insannar,
Nicä bir umut.
Hem ihtiarız halizdän,
Nicä korkumuz.
Biz korkêrız yaşamaa,
Deyni var zorluk.
Çok insan kalêr geeridä,
Umudu brakıp…
Biz düşeriz dizlerimizä,
Sarkıdıp ellerimizi,
Dua ederiz Allaha
Kurtarsın bizi.

Mariya EFTENİ, 4210 gr.

*****
Birkaç zaman kurdu Allaa
Uygun yaşamaya!
Sevinsin deyni insan,
Hoşlansın dünnä!

GAGAUZİYA
Gagauziyada yaşêêrım,
Bütün ürektän onu severim,
Zenginnesin Vatan, halkım,
Girgın olsun insannarın!

Elena ZAVRİÇKO, 2112 gr.

UMUT
Salt umutlan ban yaşêêrım,
Yolum açık, aydın, bilerim,
Anam-bobam hep yanımda –
Büük mutluluk yaşamamda,

Umut, umut bır yıldızcık
O ınsana kısmet, saalık,
Temız cana o büük kuvet
Doorulukta çetın, elbet .

Aleksandra MARDARİ, 2112 gr.

UMUT
Ah, umut, umut,
Sän sevindirersin,
Yaşamaya başka türlü
Bakışları baaşlêêrsın.

ŞILAK-MUTLULUK
Kim da olsa
Düşüner kendini,
Önünä hep bakêr,
Bakışı yok geeri.

Neçin sanki duudun,
Geldin dünneyä
Hem nelär brakacan
Halkına, evlada?

Yok neyä sevinmää
Kökleşer cansızlık,
Da ondan kaybeler
Dünnedä gözellik.

Ama var insannar –
Bir yıldız, bir güneş…
Canları sık düüler,
Yısıdêr kär ateş.

O şılak-mutluluk
Buz canı erider,
Hayırlık hem hoşluk
Düneyä
bol daadêr.

BEENERİM
Beenerim büülü dünneyi,
Severim meraklını.
Beenerim o insanı,
Kim biler lafın paasını.
Bir usta gibi laf ekleer,
Ne uygun sözlär katêr!
Yazdırêr dünneyi ölä,
Sansın parlêêr aynada.
Ne zengin seslerin avası!
Ne keskin cannı ötmesi!
Ne açık, derin fikirlär
O köklü sözündän sızar.

Galina Dimitrievna SİRKELİ,
gagauz dilindä üüredici

Sän şıla, umut, şıla.
Sünmä, yalvarêrım,
Ki olsun mutlu dünnä.
Pek bunu isteerim!

İrina İDJİLOVA, 3411 gr

BENİM SEVGİM
Kısmet sesi dolu dunnä,
Mutluluktan çalêr üräääm.
Açan bakêrım bän sana,
İsteerim göklerä uçmaa.
Senin için, benim sevgim,
Bu gün bir şen türkü kurdum.
Biläsin sän, bilsin dünnä,
Ani sevdim seni heptän!

Diana GAYDARLI, 1213 gr.

*****
İçim sızlêêr, hiç bilmeer
Ki başkasını sever.
Duygular beni kaplêêr,
İçim-canım koparılêr.

Tatyana KÜRKÇÜ, 1213 gr.

*****
Bän yaşêêrım kahırsız,
Deyni düılim bän yalnız.
Allaha şükür ettim,
Ani büünkü günä etiştim.

Evdokiya KRİSTEVA, 4210 gr.

*****
Şen laflar, yalpak bakış,
Doymêêrız lafa.

Yaşamak uygun geçer,
Dost var yanımda.

Diana KARASENİ, 4210 gr.

*****
Haliz dostluk,nicä sevda
Siirek, gercik olêr.
O nicä bir büülü çiçek
Can sıcaklı bekleriz.

Nadejda OLARU, "Dm. Kara Çobanın" adına lityey, 12-ci "A"

"DMİTRİ KARA ÇOBAN"
Bir yıldız erä düştü.
Erceezi o şafklan yısıttı!
İnsanın o üreeni açtı
Yaşamaa taa ilin oldu
Çok kısmet
hem şennik getirdi!

Şiirlerinnän,
annatmalarınnan,
Gözäl laflarınnan.
O bizim paalı dostumuz,
Bizim üüredicimiz,
Sevgili yazıcımız!

Natalia MİHNA, "Dm. Kara Çobanın" adına lityey, 12-ci "A"

AAÇLIK UNUDULMAZ
Aaçlık... aaçlık...
Bela gibi,
Dünneyä gelmişin sän insan.
Uşaklar da geçinmiş,
Şkolada çoyu ölmüş.

E. KVİLİNKOVAnın taa bir kiyadı çıktı

Kırım ayın 3-dä Komrat Devlet Universitetında oldu prezentaţiya kiyada ***«Православие – стержень гагаузской этничности».*** Kiyadın avtoru Doktor habilitat Elizaveta KVİLİNKOVA.

Kiyadın prezentaţiyasında pay aldılar Gagauziya başkanı Mihail FORMUZAL, Moldovada Bulgariyanın Büükelçisi George PANAYOTOV, Moldovada Belarusiyanın eski Büükelçisi Vasiliy SAKOVİÇ, Bilim Merkezin başı Pötr PAŞALI, KDU üüredicileri hem studentları, popazlar, cümne insannar.

Muzıka şkolası eni kapularını açtı

Kırım ayın 13-dä Komrata muzıka şkolasının eni binasının açılışı oldu. Açılış şiridini kestilär Komradın primarı Nikolay DUDOGLU hem şkolanın üürencileri.

Açılışta pay aldılar muzaka şkolasının üüredicileri hem üürencileri, muzıkantlar, Gagauziyanın kultura hem iş adamnarı, jurnalistlär.

Komrata muzıka şkolasının direktoru İvan LÜLENOV şükür etti Komradın primarına Nikolay DUDOGLUya hem işadamına Andrey VALYKOVa o iş için, ani pek kısa vakıtta (*iki yılın içindä*) becerdilär muzıka şkolasının binasını

temeldän enidän yapmaa da şkola evropa standartlarına uygun oldu. Şindi şkola 400 m² erinä 600 m² oldu. Burada taa çok kabinet hem bir büük baş yapıldı.

Not. Şkolanın eni binasında artık bir kaç afta üürenmäk gider. Ama şkolayı enidän yapan işadamı Andrey VALYKOV maasuz istedi, ani ofiţial açılış yapılsın Kırım ayın 13-dä – Ay Andrey günündä.

Fotolar - V. KİHAYOGLO, A. BEJENAR.

Açan politika çokluk -işlär bokluk

Bitki vakıtlar Valkaneştä hem onun dolayında fasıl işlär olêr: ba göllerdä saklıdan balık tutêrlar, ba pistoletlerdän ateş ederlär, ba Valkaneş rayonun başını iştän atêrlar, ba onu işä koyêrlar. Ba politika hem pivo mitingları olêr. Ba o, ba bu, ba bilmäm ne...

Hepsi bu olyların içindä Valkaneş yavaş-yavaş batêr hem falanêr. Falanêr, bezbelli o beterä da, ani kasabanın primarına yok nezaman tertiplik yapmaa, kasabayı düzmää. Bekim bu ona hiç diil lääzım da. Çünkü taa kolay saytlarda hem mitinglarda türlü politika

açıklamakları yapmaa (*laflar parasız*), nekadar tutunup ta bişey doorutmaa. O açıklamaklar yapılarsa – insanın da gözündä iş yapmış gibi görünersin.

Bakın bu patretlerä. Burası Çöşmäküüyün tarafından Valkaneş kasabasının girişindä dikili stella. Burasını patredä çıkardım taa 2011-ci yılın Ceviz ayında. Bekledim, bekim Valkaneş primarı işi doorudacek. Ama boşuna beklemişim. Geçennerdä genä o yoldan geçtim. Hiç bişey diişmemiş: giriş yazısı hep ölä daran-peran. «ВУЛКАНЕШТЫ» lafından kiriliţa bukvaları erdä yuvarlanêrlar. Stellanın ardında hem dolayında – bokluk, şişä parçaları, paketlär.

Bän bilerim, ani Valkaneşin primarı latiniţayı sevmeer hem hererdä güüsünä urêr, ani o rus adamı hem rus

yazısını, dilini hem kulturasını sevän bir kişi. Bölä açıklama islää iş, açan o lafların arkasında iş ta var. Ama açan o laflar sadä demagogiya – ozaman işlär bokluk. O sa bän yanılêrım mı?

Todur ZANET

Vladimir İlyiç KULEV (28.01.1965 – 02.12.2013)

Kırım ayın 2-dä raametli oldu gagauzların anılmış çalgıcısı, kompozitoru hem oranjirovçii Vladimir İlyiç KULEV. İncäzanaat dünnääsı onu, muzıkant talantı hem instrumentlerdä beceriklii için, taa çok "Bobson" adınnan tanıyardı.

Vladimir KULEV duudu Çadır kasabasında. Burada başardı muzıka şkolasını. Sora üürendi Kişinevun "St. Neaga" muzıka uçilişçesında. Canabisi bütün ömürünü muzıkaya baaşladı. O yazdı muzıka gagauz poetların peetlerinä, çok yıllar S-Peterburg kasabasından şansonye Zinoviy BELSKİYlän işbirliindä bulundu.

Vladimir KULEV açık üreklän yaşadı. Kendi talantınnan taa sonunadan incäzanaata izmet etti. Topracı ilin olsun!

"Ana Sözü" gazetası

ACIZGANNIK

Vladimir İlyiç KULEVın raametli olmasınnan kendi acızgannımızı bildireriz Mihail hem Mariya KULEVların aylesinä hem yakınnarına. Aar acınızı hem kahırınızı sizinnän paylaşêrız. Raametlinin topracı ilin olsun! Allaa onu saa yanına alsın!

Todur ZANETin aylesi

"ANA SÖZÜ"Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu "ANA SÖZÜ" S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta "Universul" basım evindä basılêr
Tiraj – 3000 ekz. Sımarlamak No: 2468.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu, c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com